

Tiết: 67 - 68

Chiếc Thuyền Ngoài Xa

Nguyễn Minh Châu

GV: BÙI THỊ KIM DUNG

I. TÌM HIỂU CHUNG

- 1. Tác giả**
- 2. Xuất xứ và hoàn cảnh sáng tác**
- 3. Tóm tắt**

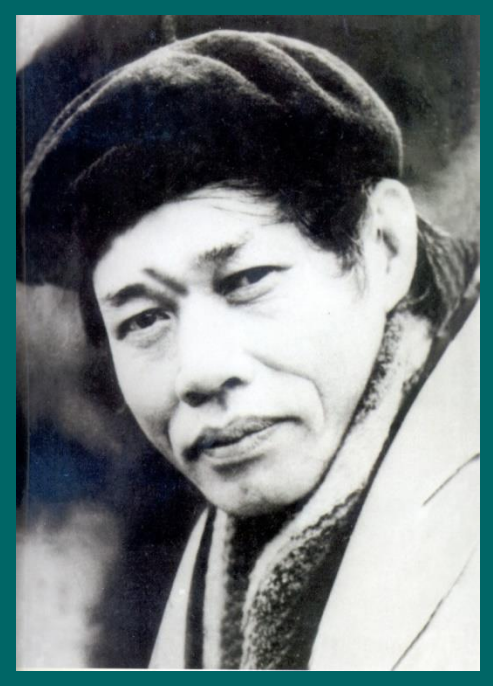
II. ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

- 1. Ý nghĩa nhan đề**
- 2. Tình huống truyện**
- 3. Hai phát hiện của Phùng**
- 4. Nhân vật người đàn bà hàng chài**
- 5. Nghệ thuật**

III. TỔNG KẾT

I. TÌM HIỂU CHUNG

1. Tác giả:

1930-1989

- Là cây bút tiên phong của văn học Việt Nam thời kì đổi mới
- Trước 1975, ông thường viết về đề tài chiến tranh cách mạng với khuynh hướng sử thi và cảm hứng lãng mạn
- Sau 1975, ông chuyển sang cảm hứng thể sự với những vấn đề đạo đức và triết lý nhân sinh.
- Ông luôn tâm niệm sáng tác văn học là hành trình đi tìm “ hạt ngọc ẩn dấu trong bề sâu tâm hồn con người”; “ Văn học và đời sống là hai vòng tròn đồng tâm mà tâm điểm của nó là con người”

Tác phẩm tiêu biểu

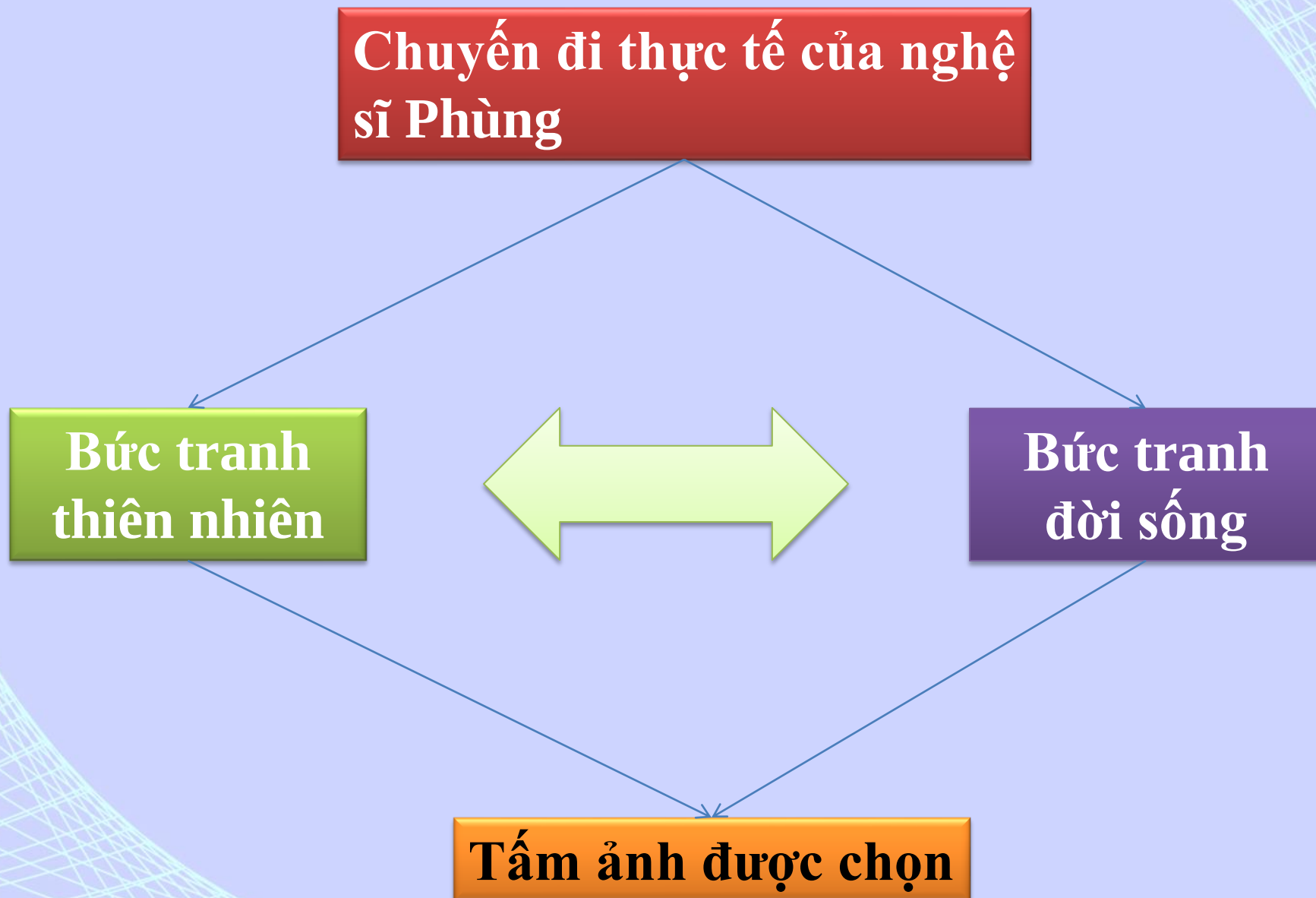
2. Xuất xứ và hoàn cảnh sáng tác.

- **Viết năm 1983**
- **Bối cảnh đất nước có nhiều biến đổi.**
- **Nền văn học đang vận động, đổi mới**

- **Truyện in đậm phong cách tự sự triết lý của Nguyễn Minh Châu.**

- **In trong tập “Bến quê”(1985), sau in lại trong tập truyện cùng tên xuất bản 1987**

3. Tóm tắt

II. ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

1. Nhan đề

Chiếc thuyền

Bức
tranh
thiên
nhiên
đẹp

Không
gian
sinh
sống

Biểu tượng

Vẻ
đẹp
nghệ
thuật

Hiện
thực
đời
sống

Mối quan hệ giữa nghệ thuật và đời sống

2. Tình huống truyện

- Phát hiện về bức tranh thiên nhiên >< bức tranh đời sống
- Người đàn bà bị đánh đập tàn nhẫn >< quyết không bỏ chồng
- > **Tình huống truyện độc đáo, bất ngờ, nghịch lý**

❖ Ý nghĩa:

- Làm rõ tính cách nhân vật và tạo sự phát triển cho mạch truyện
- Chuyển tải thông điệp: cuộc sống đa dạng, phức tạp nên phải có cái nhìn toàn diện, đa chiều
- Phải nhận ra bản chất của cuộc sống để có cách giải quyết

-
- **Tình huống khám phá – nhận thức**
 - **Tình huống truyện đem lại nhiều nhận thức mới mẻ, sâu sắc**

3. Hai phát hiện của nghệ sĩ Phùng

a. Phát hiện thứ nhất: Vẻ đẹp của chiếc thuyền ngoài xa trên biển sớm mờ sương.

Các chi tiết miêu tả

- ❖ “ Mũi thuyền in một nét mơ hồ lòe nhòe vào bầu sương mù trắng như sữa có pha đôi chút màu hồng hồng do ánh mặt trời chiếu vào”
- ❖ “ Vài bóng người lớn lẫn trẻ con ngồi im phăng phắc”
- ❖ “ Khung cảnh từ đường nét đến ánh sáng đều hài hòa và đẹp”
- ❖ “ Một vẻ đẹp thật đơn giản và toàn bích”

Tâm trạng nghệ sĩ Phùng

- Xúc động: trái tim như có cái gì bóp thắt vào
- Sung sướng, hạnh phúc -> Tâm hồn thăng hoa
- Cảm nhận được sự toàn thiện, tâm hồn như được gột rửa.

b. Phát hiện thứ hai: Cảnh bạo hành trong gia đình hàng chài

Sự việc
được
miêu tả

- ❖ **Người đàn bà:** xấu xí, thô kệch, vẻ cam chịu, nhẫn nhục .
- ❖ **Lão đàn ông:** độc dữ, đánh đập vợ một cách tàn bạo
- ❖ **Thằng Phác:** lao tới, nhảy xổ vào gã đàn ông và nhận được hai cái tát

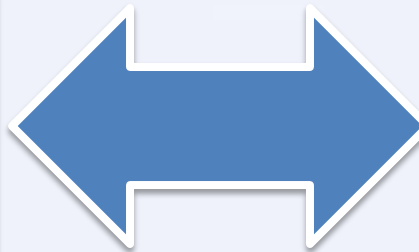
Thái độ
nghệ sĩ
Phùng

- Kinh ngạc, đứng há hốc mồm ra nhìn.
- Bất bình “vứt máy ảnh xuống và chạy tới”
- Nhận ra: đằng sau vẻ đẹp toàn bích, toàn thiện kia lại là những góc khuất đầy ngang trái, đau khổ của cuộc sống.

Phát hiện 1

Nghệ thuật:
thơ mộng, đẹp đẽ, lung
linh, huyền ảo...

Phát hiện 2

Sự thật cuộc đời:
Trần trụi, nghiệt ngã,
đầy rẫy những xấu xa.

-> Mọi quan hệ chặt chẽ giữa nghệ thuật và cuộc sống

4. Nhân vật người đàn bà hàng chài

a. Số phận

❖ Tên gọi, Ngoại hình

- Gọi: người đàn bà, mẹ, chị ta ...

- Từ nhỏ là đứa con gái xấu xí, rỗ mặt

- Trạc 40, thân hình “cao lớn” “thô kệch”

- Khuôn mặt mệt mỏi, tái ngắt...

Thua thiệt về nhan sắc, hé mở một số phận lam lũ, cơ cực, vất vả.

❖ Cuộc sống nghèo khổ

Nghèo khổ vì vật chất

**Không
gian
sống:
trên
thuyền,
chật hẹp**

**Cuộc
sống đói
khổ, bấp
bênh,
đông con**

Đau đớn về thể xác và tinh thần

**Thường
xuyên bị
chồng
đánh đập,
nguyên
rủ tàn
nhẫn**

**Lo sợ
con cái
bị tổn
thương**

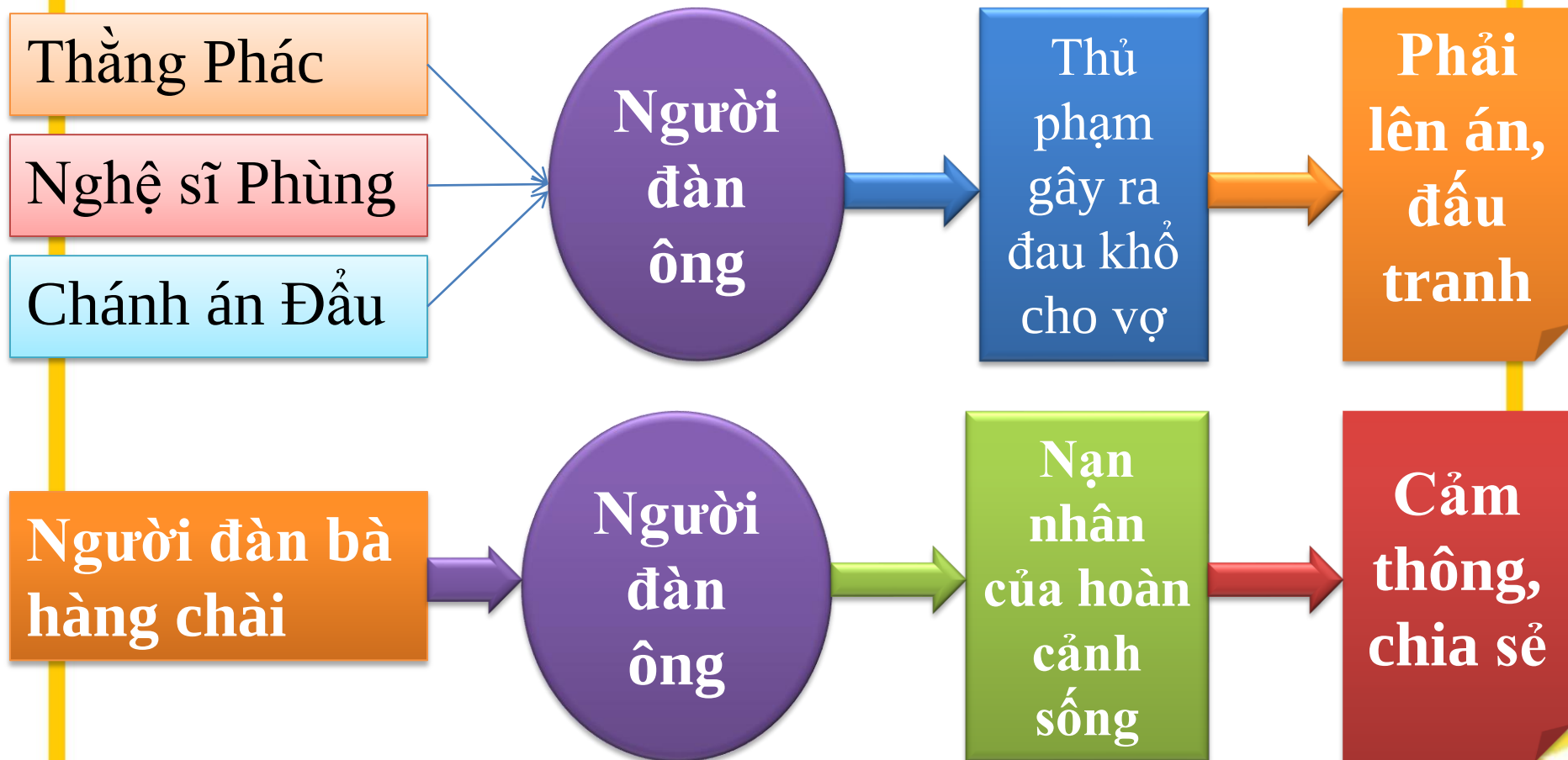
Cuộc đời cơ cực, lam lũ, bất hạnh. Nạn nhân của nghèo đói và lạc hậu.

b. Vẻ đẹp tâm hồn

❖ Bao dung, độ lượng, vị tha

- Cái nhìn nhân hậu bao dung về người đàn ông

**- Nhận
mọi lỗi
về mình**

**+ Coi mình là nguyên nhân khiến
cuộc sống của chồng trở nên
khốn khổ, bế tắc**

**+ Coi việc mình bị hành hạ, chịu
đựng đau khổ là lẽ đương nhiên**

**+ Cái lỗi chính là dám đàn bà ở
thuyền đẻ nhiều quá**

**- Chắt chiu niềm vui, nâng niu hạnh phúc, những
khoảnh khắc vợ chồng sống hòa thuận , vui vẻ.**

❖ **Tình thương
con vô hạn**

- Hi sinh cuộc sống của mình vì những đứa con “đàn bà dưới thuyền chúng tôi ...đắt được”

- Thương con nên chấp nhận những trận đòn của chồng -> đức hi sinh thầm lặng, sâu sắc. “sau này con ...đưa tôi lên bờ mà đánh”

❖ Sự thâm trầm, sâu sắc, thấu hiểu lẽ đời

- Khi Đẩu mời lên tòa án huyện, đề nghị li hôn. Người đàn bà kiên quyết không bỏ chồng : *“con lạy quý tòa... quý tòa bắt tội con cũng được, phạt tù con cũng được, đừng bắt con bỏ nó”*

- Câu chuyện của người đàn bà ở tòa án huyện đã giúp Phùng, Đẩu vỡ ra được nhiều điều về cuộc sống, hiểu rõ hơn về người đàn bà và cả chính mình.

Là hình tượng nghệ thuật chân thực, gợi cảm về số phận nghèo khó, bất hạnh nhưng có vẻ đẹp **khuyết lấp**, cao cả của người phụ nữ vùng biển sau chiến tranh “ cái hạt ngọc ẩn dấu nơi sâu thẳm trong tâm hồn con người”

5. Nghệ thuật

Nghệ thuật

Xây dựng tình huống truyện độc đáo, tình huống mang tính khám phá, phát hiện về đời sống.

Nghệ thuật trần thuật đặc sắc: người kể chuyện là nhân vật, chuyển điểm nhìn trần thuật, giọng suy tư, triết lý...

Kết hợp xây dựng nhân vật tư tưởng và nhân vật tính cách, số phận; thể hiện chiều sâu tư tưởng, những trăn trở của nhà văn

Miêu tả tâm lý nhân vật sâu sắc, xây dựng hình ảnh mang ý nghĩa biểu tượng, ngôn ngữ gợi hình, có khả năng biểu đạt cao

**Những
đổi mới,
sáng tạo
mạnh mẽ
trong nghệ
thuật
viết văn
xuôi của
Nguyễn
Minh Châu
và của văn
học Việt
Nam sau
sau 1975**

III. TỔNG KẾT

Từ câu chuyện về một bức ảnh nghệ thuật và sự thật cuộc đời đằng sau bức ảnh, truyện ngắn Chiếc thuyền ngoài xa mang đến một bài học đúng đắn về cách nhìn nhận cuộc sống và con người: một cái nhìn đa diện, nhiều chiều, phát hiện ra bản chất sự thật sau vẻ đẹp bên ngoài của hiện tượng. Cách khắc họa nhân vật, xây dựng cốt truyện, sử dụng ngôn ngữ rất linh hoạt, sáng tạo đã góp phần làm nổi bật chủ đề - tư tưởng của tác phẩm.

The background of the image features a bright blue sky filled with soft, white, fluffy clouds. In the center, there is a stack of books. The top book is open, showing a blank white left page and a right page with horizontal lines. A yellow pencil with a pink eraser and a sharpened lead tip is positioned diagonally across the bottom of the right page. Below the lined text on the right page is a rectangular area with a light green background. Behind the open book, several other books with green covers are stacked, creating a sense of depth. The overall composition is clean and educational.

**XIN CẢM ƠN CÁC EM
ĐÃ THEO DÕI, LẮNG NGHE!**